

Nataša P. Tešić, mast. ek.¹

OSIGURANJE KAO ZNAČAJAN FAKTOR ODRŽIVOG RAZVOJA

ORIGINALNI NAUČNI RAD

Apstrakt

U svetlu savremenih globalnih izazova, od pandemije kovida 19 do ekonomske nestabilnosti, koncept održivosti postaje sve značajniji. Ovaj rad istražuje važnu ulogu osiguranja u postizanju Ciljeva održivog razvoja (engl. *Sustainable Development Goals – SDG*) na globalnom nivou. Uz usredsređivanje na trodimenzionalni pristup održivosti koji obuhvata ekološke, ekonomske i socijalne aspekte, u radu je analizirano kako sektor osiguranja može doprineti održivom razvoju. Rad uključuje komparativnu analizu koja istražuje korelaciju između stope penetracije osiguranja i indeksa održivog razvoja (SDG indeksa) za odabrane zemlje. Ova analiza pruža uvid u to kako razvijenost sektora osiguranja može uticati na sposobnost zemlje da ostvari Ciljeve održivog razvoja. Rad takođe razmatra uticaj osiguranja na ekonomski rast, socijalnu inkluziju i zaštitu životne sredine kroz različite politike i usluge. Analiza ukazuje na potencijal osiguranja da bude katalizator promena, podstičući održive inicijative na svim nivoima – od individualnih domaćinstava do preduzeća i vlada.

Ključne reči: *Ciljevi održivog razvoja (SDG), osiguranje, ekonomski rast, zaštita životne sredine, socijalna inkluzija*

I. Uvod

Pojam održivosti, koji je postao centralni element u oblikovanju budućnosti, dobija na značaju u svetlu savremenih globalnih izazova, uključujući pandemiju kovida 19 i ekonomske krize. Održivi razvoj, definisan kao razvoj koji zadovoljava

¹ Fakultet poslovne ekonomije Bijeljina, Univerzitet u Istočnom Sarajevu; imejl: natasa.tesic@fpe.ues.rs.ba.
Rad je primljen: 11. septembra 2023.
Rad je prihvaćen: 25. septembra 2023.

potrebe sadašnjih generacija bez ugrožavanja budućih,² oslanja se na sinergiju ekoloških, ekonomskih i socijalnih dimenzija. Sektor osiguranja, kao ključni faktor upravljanja rizicima, ima potencijal da igra centralnu ulogu u promociji održivog razvoja. U ovom radu je prikazano kako osiguranje može doprineti ostvarivanju Ciljeva održivog razvoja, sa fokusom na njegov uticaj na ekonomske, ekološke i socijalne aspekte održivosti.

Suočen s novom stvarnošću i promenjenim društvenim očekivanjima, sektor osiguranja takođe prolazi kroz bitne promene. S jedne strane, pandemija izazvana koronavirusom postavlja niz izazova, a s druge strane, digitalna transformacija koju donosi industrijska revolucija 4.0 unosi dodatnu složenost. Globalne pretnje dovode u pitanje održivost budućnosti svetske populacije, a neodrživa budućnost nije budućnost koja se može osigurati.³

1. Osiguranje i Ciljevi održivog razvoja

Osiguranje je važan mehanizam zaštite od rizika koji može doprineti ostvarivanju Ciljeva održivog razvoja (SDG) koje je usvojila Generalna skupština Ujedinjenih nacija 2015. godine. SDG predstavljaju ambicioznu viziju transformacije ka održivijoj budućnosti do 2030. godine.⁴ Dosadašnja istraživanja pokazuju da osiguranje ima ključnu ulogu u postizanju određenih SDG, pogotovo onih što se odnose na smanjenje siromaštva i gladi, poboljšanje zdravlja i obrazovanja, promovisanje pristojnog rada i ekonomskog rasta te preduzimanje klimatskih akcija.

Među ključnim izvorima koji se bave ovom temom su studije sprovedene od strane „Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit“ (GIZ)⁵, „Swiss Re“⁶ i Svetske banke.⁷ Ti izvori ističu različite aspekte doprinosa osiguranja ostvarivanju SDG, od smanjenja siromaštva i gladi do povećanja ekonomske stabilnosti i klimatskih akcija. Specifične studije, kao što su one sprovedene od strane CISL⁸

² WCED. (1987). *Report of the World Commission on Environmental and Development: Our Common Future – Brundtland Report*. WCED. <https://www.un-documents.net/our-common-future.pdf>.

³ Tešić, N. (2022). ESG risks in the insurance market. *Development of modern insurance market – constraints and possibilities* (pp. 237–252). Faculty of Economics, University of Belgrade.

⁴ United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*. United Nations Sustainable Development Summit 2015. New York. <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/summit>.

⁵ GIZ. (2017). *Inclusive Insurance and the Sustainable Development Goals*. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.

⁶ Swiss Re. (2017). Insurance: adding value to development in emerging markets. *Sigma*, 4/2017, Zürich, Swiss Re.

⁷ World Bank Group. (2021). *Developing Insurance Markets. The Insurance Sector's Contribution to the Sustainable Development Goals (SDGs)*. <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-1715-9>.

⁸ Cambridge Institute for Sustainability Leadership (CISL) (2019). *Mutual microinsurance and the Sustainable Development Goals: An impact assessment following Typhoon Haiyan*. Cambridge, UK: Cambridge Institute for Sustainability Leadership.

i „Allianz“-a⁹, fokusiraju se na uticaj mikroosiguranja i korporativnih strategija na postizanje SDG. Ti izvori zajedno ukazuju na širok spektar uticaja koje osiguranje može imati na održivi razvoj, od makro do mikro nivoa.

Napredak u postizanju Ciljeva održivog razvoja prati se pomoću specifičnih SDG indikatora. Svaki od 17 Ciljeva održivog razvoja detaljno je raščlanjen na 169 potciljeva i 231 indikator, koji su integrisani u bazu podataka o SDG indikatorima. Ta baza, koju održavaju Ujedinjene nacije, sadrži obimne podatke o indikatorima za svaku zemlju i svaki cilj, kao i izveštaje o postignutom napretku u svetu.¹⁰ Međutim, globalna statistika koja se tiče sektora osiguranja često je nedovoljno dostupna, što predstavlja značajan izazov za supervizore i regulatore u ovoj oblasti.

Analiza veze između sektora osiguranja i postizanja Ciljeva održivog razvoja može biti inicirana kroz komparativnu studiju napretka različitih zemalja u ostvarenju SDG, uzimajući u obzir njihov nivo razvoja tržišta osiguranja.¹¹ Taj nivo razvoja najčešće se meri stopom penetracije osiguranja, koja predstavlja indikator razvijenosti sektora osiguranja u odnosu na ukupnu razvijenost ekonomije date zemlje. Konkretno, stopa penetracije osiguranja izračunava se kao odnos ukupnih premija osiguranja i bruto domaćeg proizvoda (BDP) zemlje, izražen u procentima. Ta stopa pruža uvid u stepen prožimanja sektora osiguranja unutar ekonomske strukture zemlje. Kada je stopa penetracije osiguranja veća, to može biti pokazatelj višeg nivoa ekonomske stabilnosti, kao i razvijenosti finansijskih tržišta. Pomoću tog pristupa, moguće je proceniti kako se razvijenost sektora osiguranja može odraziti na sposobnost zemlje da ostvari Ciljeve održivog razvoja, što čini osnovu ove analize.

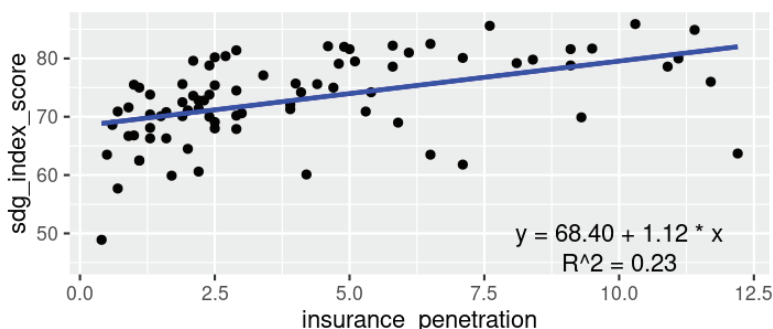
Grafikon 1 prikazuje korelaciju između indeksa održivog razvoja (SDG indeksa) i stope penetracije osiguranja za odabrane zemlje u 2021. godini. SDG indeks predstavlja procentualni pokazatelj ostvarenja Ciljeva održivog razvoja, sa vrednošću od 100, ukazujući na potpuno postignute sve SDG.

⁹ Allianz. (2019). Review of our contribution to the SDGs. https://www.allianz.com/content/dam/one-marketing/azcom/Allianz_com/responsibility/documents/Allianz_SDG_Report.pdf.

¹⁰ United Nations Statistics Division. (n.d.). Global indicator framework for the Sustainable Development Goals and targets of the 2030 Agenda for Sustainable Development. United Nations. Preuzeto sa <https://unstats.un.org/sdgs/indicators/indicators-list/>.

¹¹ Prema Holliday, S., Remizova, I., & Stewart, F. (2021). The Insurance Sector's Contribution to the Sustainable Development Goals (SDGs). World Bank Group. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/560821632197166715/pdf/The-Insurance-Sector-s-Contribution-to-the-Sustainable-Development-Goals-SDGs.pdf>.

Grafikon 1. Odnos između SDG indeksa i stope penetracije osiguranja (linearni regresioni model)

Izvor: Kalkulacije autora na bazi podataka iz OECD.stat i SDG Index database 2021 (Online database for the Sustainable Development Report 2021).

Napomena: Analiza je izvršena korišćenjem programskog jezika R.

Analiza, koja obuhvata ukupno 80 zemalja sa odgovarajućim stopama penetracije osiguranja i SDG indeksima (detaljni podaci prikazani su u Prilogu 1), pokazuje tendenciju da zemlje sa višom stopom penetracije osiguranja ostvaruju veći napredak u implementaciji SDG. S druge strane, zemlje s nižom stopom penetracije osiguranja pokazuju slabije performanse u ostvarivanju održivog razvoja. Na osnovu tog prikaza, može se sugerisati da postoji veza između razvijenosti tržišta osiguranja i efikasnosti u postizanju održivog razvoja. U nastavku, u Tabeli 1 prikazane su deskriptivne statistike varijabli korišćenih u analizi. Odnos između stope penetracije osiguranja i SDG indeksa biće dodatno istražen kroz linearnu regresionu analizu u narednom delu rada.

Tabela 1. Deskriptivna statistika za SDG indeks i stopu penetracije osiguranja za 2021. godinu

	Broj opservacija (n)	Prosečna vrednost (mean)	Standardna devijacija (sd)	Minimum (min)	Maksimum (max)
SDG indeks	80	72.95	7.25	48.9	85.9
Penetracija osiguranja (u %)	80	4.08	3.13	0.4	12.2

Izvor: Kalkulacije autora na bazi podataka iz OECD.stat i SDG Index database 2021 (Online database for the Sustainable Development Report 2021).

Napomena: Analiza je izvršena korišćenjem programskog jezika R.

Prosečna vrednost SDG indeksa za sve zemlje u uzorku iznosi 72,95, sa standardnom devijacijom od 7,25. Raspon vrednosti kreće se od 48,9 do 85,9, što pokazuje

široku varijabilnost u postignutim Ciljevima održivog razvoja među zemljama. Što se tiče stope penetracije osiguranja, prosečna vrednost je 4,08%, sa standardnom devijacijom od 3,13%. Raspon vrednosti stope penetracije osiguranja kreće se od minimalnih 0,4% do maksimalnih 12,2%.

Detaljnija analiza podataka¹² pokazuje da postoje zemlje sa visokim SDG indeksom i visokom stopom penetracije osiguranja (na primer Finska sa SDG indeksom od 85,9 i stopom penetracije osiguranja od 10,3%, Danska sa SDG indeksom od 84,9 i stopom penetracije osiguranja od 11,4%, i Velika Britanija sa SDG indeksom od 80,0 i stopom penetracije osiguranja od 11,1%). Međutim, postoje i zemlje sa visokim SDG indeksom, ali nižom stopom penetracije osiguranja. Primera radi, Švedska ima visok SDG indeks od 85,6, ali stopa penetracije osiguranja iznosi 7,6%, Norveška ima SDG indeks od 82,0 sa stopom penetracije osiguranja od 4,9%, dok Austrija ima SDG indeks od 82,1 i stopu penetracije osiguranja od 4,6%. S druge strane, postoje zemlje koje imaju niže SDG indekse i nisku stopu penetracije osiguranja. Na primer, Pakistan ima SDG indeks od 57,7 i stopu penetracije osiguranja od 0,7%, Nigerija ima najniži SDG indeks u uzorku od 48,9 sa stopom penetracije osiguranja od 0,4%, dok Bangladeš ima SDG indeks od 63,5 i stopu penetracije osiguranja od 0,5%.

Te varijacije ilustruju kompleksnu prirodu odnosa između razvijenosti tržišta osiguranja i ostvarenja Ciljeva održivog razvoja, što ukazuje na potrebu za daljim istraživanjima ovog fenomena. U cilju procene uticaja penetracije osiguranja na postizanje Ciljeva održivog razvoja, upotrebljen je linearni regresioni model. Rezultati tog modela prikazani su u Tabeli 2.

Tabela 2. Uticaj penetracije osiguranja na SDG indeks, 2021.

Nezavisna promenljiva	Koeficijent	Std. greška	t-vrednost	p-vrednost
Penetracija osiguranja	1.1151	0.2302	4.845	6.31e-06
Konstanta	68.4007	1.1795	57.991	< 2e-16
Dodatne statistike:				
R ² = 0.2313				
F-statistika = 23.47, p < .05				
SEE = 6.393				
n = 80				

Izvor: Kalkulacije autora na bazi podataka iz OECD.stat i SDG Index database 2021 (Online database for the Sustainable Development Report 2021).

Napomena: Analiza je izvršena korišćenjem programskog jezika R.

Rezultati linearne regresione analize ukazuju na to da je regresija u celini statistički značajna, što pokazuje F test (F = 23,47, p < 0,05). Korelacija stope penetracije

¹² Pogledati Prilog 1. na kraju rada.

osiguranja i SDG indeksa umereno je jaka pozitivna linearna. Prema koeficijentu determinacije ($R^2 = 0,2313$), oko 23,1% varijacije u SDG indeksu može se objasniti promenama u stopi penetracije osiguranja. Ocena koeficijenta koji stoji uz promenljivu Penetracija osiguranja (1,1151) je statistički značajna na osnovu t-testa ($t = 4,845$, $p < 0,001$). Pozitivan koeficijent nagiba sugerise da se SDG indeks povećava s povećanjem stope penetracije osiguranja. Iako su rezultati statistički značajni, treba napomenuti da je koeficijent determinacije R^2 relativno nizak, što znači da linearni model objašnjava samo deo varijacija u SDG indeksu.

Stavljanjem u odnos stope penetracije osiguranja i SDG indeksa dobijamo uvid u doprinos osiguranja postizanju Ciljeva održivog razvoja, međutim, treba imati u vidu brojne faktore i konceptualne razlike. Na primer, stopa penetracije osiguranja može biti na niskom nivou usled različitih faktora. Tako je u nekim zemljama niska zbog nedovoljne ekonomske aktivnosti i niskog dohotka stanovništva, dok je u drugim zemljama niska stopa penetracije osiguranja posledica nedovoljne svesti o značaju osiguranja ili nedovoljno razvijenog sektora osiguranja.

Odnos između napretka u postizanju Ciljeva održivog razvoja i širenja osiguranja ne može se objasniti isključivo na osnovu nivoa životnog standarda unutar određene zemlje. Izveštaj o održivom razvoju iz 2020. godine pokazuje da čak i zemlje s visokim životnim standardom mogu naići na poteškoće u postizanju određenih Ciljeva održivog razvoja, pogotovo ekoloških (SDG 12-15).¹³ Takva situacija se često pripisuje visokom nivou proizvodnje i potrošnje koje doprinose zagađenju okoline. S druge strane, manje razvijene zemlje i zemlje sa nižim SDG indeksom često imaju bolje rezultate u pogledu postizanja nekih ekoloških SDG, upravo zahvaljujući nižem obimu proizvodnje i potrošnje, odnosno manjem uticaju na okolinu. Ipak, te zemlje se uglavnom suočavaju s izazovima u ostvarivanju drugih Ciljeva održivog razvoja (SDG 1-9), poput pristupa osnovnim zdravstvenim i infrastrukturnim uslugama, što je neophodno za obezbeđivanje održivog razvoja i opšte dobrobiti društva. Treba napomenuti da doprinos osiguranja postizanju Ciljeva održivog razvoja nije uvek jasno izražen, te se samim tim teško može metrički iskazati. Iako osiguranje može pružiti značajan doprinos smanjenju rizika od prirodnih katastrofa, zdravstvenih problema i drugih nepredviđenih rizika, postoji mnogo drugih faktora koji utiču na ostvarivanje SDG. Veza između osiguranja i SDG je nesporna, no procena njegovog doprinosa ostvarivanju ovih ciljeva nije jednostavan proces.

Globalno posmatrano, osiguranje igra značajnu ulogu u ostvarivanju Ciljeva održivog razvoja na svim nivoima – od individualnih domaćinstava do preduzeća i vlada. Integracija osiguranja i SDG ilustruje kako finansijska stabilnost i socijalna zaštita mogu doprineti širem održivom razvoju i smanjenju nejednakosti. U tom

¹³ Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., & Fuller, G. (2020). The Sustainable Development Report 2020. Cambridge University Press.

kontekstu, osiguranje može pružiti značajan doprinos postizanju Ciljeva održivog razvoja kroz širok spektar ekonomskih, socijalnih i ekoloških inicijativa. Analiza koja sledi u nastavku rada detaljno će osvetliti uticaj koji osiguravajuće kompanije mogu imati u promociji održivog razvoja, pogotovo kroz razvoj politika i usluga koje podržavaju ekonomski rast, socijalnu inkluziju i zaštitu životne sredine.

2. Doprinos osiguranja ekonomskoj komponenti održivog razvoja

Ekonomska dimenzija održivog razvoja izuzetno je značajna jer podrazumeva efikasnu raspodelu resursa i dugoročan rast i stabilnost. Da bi bio ostvariv, održivi ekonomski razvoj zahteva ravnotežu između ekonomskog rasta, zaštite životne sredine i socijalne pravde. Uloga sektora osiguranja u ostvarivanju ekonomskog aspekta održivog razvoja je višestruka. Osiguranje može doprineti promovisanju održivih investicija, upravljanju rizicima, podršci razvoju malih i srednjih preduzeća, kao i zalaganju za društveno odgovorno poslovanje. Doprinos osiguranja održivom razvoju naročito je izražen u ekonomskoj dimenziji, te je u nastavku ovog poglavlja razmotreno kako osiguranje doprinosi pojedinačnim Ciljevima održivog razvoja iz ekonomske perspektive.

Doprinos osiguranja ekonomskom aspektu održivosti naročito se ističe u kontekstu SDG 13: Akcija za klimu, koji se odnosi na borbu protiv klimatskih promena. Kroz prenos rizika i finansijsku podršku obnovi, osiguranje direktno utiče na taj cilj. Na makroekonomskom nivou, osiguranje pomaže u ublažavanju troškova katastrofa, omogućavajući brži oporavak i smanjenje dugoročnih ekonomskih i socijalnih gubitaka.

Ovde je ključno napomenuti da se male zemlje i zemlje s nižim i srednjim nivoom dohotka brže oporavljaju kada su osigurane od katastrofa.¹⁴ Te zemlje često imaju ograničene resurse za obnovu, a prenos rizika na osiguranje može imati pozitivan makroekonomski uticaj. Beneficije od osiguranja, pogotovo u stimulaciji ekonomske aktivnosti, najizraženije su u roku od tri godine nakon katastrofe.¹⁵

Pored tih makroekonomskih beneficija, osiguravajuće kuće razvijaju inovativne usluge kao što su mikroosiguranje i parametarsko osiguranje. Te usluge omogućavaju širim slojevima stanovništva da se zaštite od katastrofalnih rizika, doprinoseći ekonomskoj inkluziji i smanjenju siromaštva. Unapređenje pristupa takvim inovativnim rešenjima ima potencijal da proširi i egalizuje osiguravajuće *pulove* za katastrofalne rizike,¹⁶ stvarajući direktan ekonomski doprinos ka postizanju SDG 13. Javno-privatna

¹⁴ Von Peter, G., Von Dahlen, S., & Saxena, S. (2012). Unmitigated disasters? New evidence on the macroeconomic cost of natural catastrophes. BIS Working Papers No 394. <https://www.bis.org/publ/work394.pdf>.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Churchill, C., & Matul, M. (2012). *Protecting the poor: A microinsurance compendium* (Vol. 2). International Labour Organization.

partnerstva, poput regionalnih *pulova* osiguranja na Karibima i Pacifiku,¹⁷ primeri su ključnih instrumenata u ekonomskim aspektima prilagođavanja na klimatske rizike.

Generalno posmatrano, delatnost osiguranja, svojim aktivnostima određivanja cena, modeliranja rizika i pružanja zaštite od rizika povezanih s prirodnim katastrofama, može aktivno doprineti ekonomskim aspektima SDG 13. S obzirom na svoje sposobnosti, sektor osiguranja može biti važan faktor u tranziciji prema nisko-ugljeničnoj ekonomiji.¹⁸ U cilju postizanja veće otpornosti na katastrofe, delatnost osiguranja treba da nastavi s razvojem novih usluga koje su prilagođene specifičnim potrebama ranjivih zajednica.

Osiguranje ima potencijal da igra značajnu ulogu u borbi protiv globalne gladi, pogotovo u kontekstu SDG 2: Svet bez gladi. Prema Izveštaju o stanju sigurnosti hrane i ishrane u svetu iz 2022. godine, broj ljudi izloženih gladi i nesigurnosti u pogledu hrane je u porastu.¹⁹ U tom kontekstu, osiguranje može pružiti neophodnu zaštitu poljoprivrednim proizvođačima od različitih rizika. To je naročito važno jer se veliki deo siromašnog stanovništva oslanja na poljoprivredu kao primarni izvor prihoda.²⁰ Osiguranje u poljoprivredi ne pomaže samo u upravljanju rizikom i održavanju proizvodnje hrane, već i podstiče održivu poljoprivrednu praksu.²¹

Na globalnom nivou, vlade širom sveta već prepoznaju vrednost poljoprivrednog osiguranja u obezbeđenju sigurnosti hrane. Zemlje poput SAD i EU daju značajne subvencije za premije osiguranja.²² Osim što pruža zaštitu od nepredviđenih događaja, osiguranje podstiče i investicije i pristup kreditima, što dodatno stabilizuje izvore prihoda i doprinosi rastu proizvodnje hrane.

¹⁷ GFDRR. (2017). What Makes Catastrophe Risk Pool Work. Washington DC: World Bank, GFDRR. <https://www.gfdr.org/en/feature-story/what-makes-catastrophe-risk-pools-work>.

¹⁸ Golnaraghi, M., Geneva Association Task Force on Climate Change Risk Assessment for the Insurance Industry. (2021). *Climate Change Risk Assessment for the Insurance Industry*. The Geneva Association. https://www.genevaassociation.org/sites/default/files/research-topics-document-type/pdf_public/climate_change_risk_assessment_for_the_insurance_industry.pdf.

¹⁹ FAO, IFAD, UNICEF, WFP, & WHO. (2022). The state of food security and nutrition in the world 2022: Repurposing food and agricultural policies to make healthy diets more affordable. <https://doi.org/10.4060/cc0639en>.

²⁰ World Bank. (n.d.). Agriculture. Preuzeto 15. maja 2023, sa <https://www.worldbank.org/en/topic/agriculture/overview>.

²¹ Kalfin, N., Sukono, S., Supian, S., & Mamat, M. (2022). Insurance as an alternative for sustainable economic recovery after natural disasters: A systematic literature review. *Sustainability*, 14(7), 4349. <https://doi.org/10.3390/su14074349>; Mills, E. (2004). *Insurance as an adaptation strategy for extreme weather events in developing countries and economies in transition* (Report No. LBNL-52220). Lawrence Berkeley National Laboratory. <https://escholarship.org/uc/item/5609x12n>.

²² Glauber, J. W. (2013). The growth of the federal crop insurance program, 1990–2011. *American Journal of Agricultural Economics*, 95(2), 482–488; Möhring, N., Dalhaus, T., Enjolras, G., & Finger, R. (2020). Crop insurance and pesticide use in European agriculture. *Agricultural Systems*, 184, 102902. <https://doi.org/10.1016/j.agsy.2020.102902>; Bielza, M., Stroblmair, J., Gallego, J., Conte, C. G., Dittmann, C. (2007). Agricultural risk management in Europe. *AgEcon Search*, 1-61. <https://ageconsearch.umn.edu/record/9252/>.

Osiguranje može značajno doprineti jačanju i unapređenju održivosti gradova i zajednica (SDG 11: Održivi gradovi i zajednice). Kroz ovaj doprinos, osiguranje može stimulirati sve tri dimenzije održivosti. Iz ekonomskog aspekta, osiguranje ima ključnu ulogu u povećanju otpornosti gradova i urbanih zajednica. To se postiže podrškom infrastrukturnim projektima, preventivnim merama za smanjenje gubitaka, promovisanjem bezbedne vožnje i minimizacijom finansijskih izdataka nakon katastrofe. Kao nosioci rizika, osiguravači igraju ključnu ulogu u proceni i upravljanju rizicima povezanim s infrastrukturnim projektima. S druge strane, kao institucionalni investitori, osiguravači koriste svoj veliki kapacitet za pokrivanje dugoročnog kreditnog rizika kako bi pružili finansijsku podršku tim projektima.²³Top of Form

Doprinosi svim dimenzijama održivosti, osiguranje može unaprediti zdravstvene sisteme i pomoći društvu u postizanju SDG 3: Dobro zdravlje. Ekonomski doprinos osiguranja ogleda se prvenstveno u smanjenju finansijskog tereta zdravstvene zaštite koji trpi stanovništvo i država. Zahvaljujući zdravstvenom osiguranju smanjuju se, pa čak i ukidaju finansijske prepreke u pružanju zdravstvene zaštite. Domaćinstva koja poseduju zdravstveno osiguranje manje su sklona previsokim zdravstvenim izdacima (troškovi zdravstvene zaštite iz vlastitog džepa koji prelaze 10% ili 25% kućnog budžeta),²⁴ čime osiguranje ujedno sprečava siromaštvo (SDG 1) i glad (SDG 2).

Osiguranje poseduje veliki potencijal kada je u pitanju doprinos smanjenju nejednakosti, kako unutar zemalja tako i među njima, što je cilj SDG 10: Smanjenje nejednakosti. U kontekstu rastuće nejednakosti i siromaštva,²⁵ osiguranje može podstaći ekonomsku stabilnost, pogotovo u zemljama u razvoju. Na primer, osiguranje od klimatskih rizika pomaže poljoprivrednicima u zemljama s niskim i srednjim nivoom dohotka da se brže oporave od katastrofa. Investiranje u sektor osiguranja u tim zemljama može dodatno stvoriti radna mesta i smanjiti nejednakost.

Jedan od Ciljeva održivog razvoja, kome osiguranje može značajno doprineti kroz sve tri dimenzije održivosti, jeste SDG 1: Svet bez siromaštva. Iako smo tokom poslednjih decenija bili svedoci stalnog opadanja globalne stope siromaštva, pandemija kovida 19 prekinula je taj napredak 2020. godine. Prema podacima UN, stopa siromaštva se povećala sa 8,3% u 2019. na 9,2% u 2020. godini, što je zaustavilo napredak u smanjenju siromaštva za otprilike tri godine.²⁶

²³ IFC. (2018). Crowding-in capital: how insurance companies can expand access to finance. *EM Compass*. Note 52. https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/industry_ext_content/ifc_external_corporate_site/financiaml+institutions/resources/crowding-in+capital+how+insurance+companies+can+expand+access+to+finance.

²⁴ Hoang-Vu Eozenou, P., Neelsen, S., Florina Pirlea, A. (2023). *Universal Health Coverage as a Sustainable Development Goal*. World Bank. <https://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/stories/universal-health-coverage-as-a-sustainable-development-goal.html>.

²⁵ United Nations. (2022). *The Sustainable Development Goals Report 2022*. <https://unstats.un.org/sdgs/report/2022/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2022.pdf>.

²⁶ Ibid.

Osiguranje pruža ključne mehanizme za ekonomsku otpornost u borbi protiv siromaštva. Pomaže u pokrivanju troškova neočekivanih događaja, čime jača finansijsku stabilnost pojedinaca i zajednica. U vremenima kada se ljudi suočavaju s nepredvidivim situacijama, kao što je pandemija kovida 19, osiguranje kroz mehanizme kao što su osiguranje od nezaposlenosti ili osiguranje od posledica bolesti može pružiti finansijsku stabilnost, pomažući ljudima da izbegnu pad u ekstremno siromaštvo. Pored toga, osiguranje može pomoći u smanjenju siromaštva kroz podršku kontinuitetu poslovanja preduzeća, očuvanju radnih mesta i smanjenju potrebe za državnim socijalnim davanjima.

Uloga sektora osiguranja u postizanju SDG 8: Dostojanstven rad i ekonomski rast, postaje sve prepoznatljivija. Glavni zadatak unutar tog cilja Agende UN jeste unapređenje inkluzivnog i održivog ekonomskog rasta, zaposlenosti i dostojanstvenog rada za sve. Zapravo, to je jedini cilj održivog razvoja u kome se osiguranje eksplicitno pominje.²⁷ Taj potencijalni doprinos osiguranja vidljiv je u svakom aspektu održivosti – ekonomskom, ekološkom i socijalnom. Osiguranje ne samo da podržava preduzetništvo i investicije, već jača produktivnost i ublažava finansijske šokove. Povećanjem otpornosti poslovanja i smanjenjem rizika za preduzetnike i investitore, osiguranje omogućava razvoj novih preduzeća i otvaranje radnih mesta, čime direktno doprinosi promociji dostojanstvenog rada i ekonomskog rasta.

Doprinos osiguranja u postizanju SDG 5: Rodna ravnopravnost, vidljiv je pre svega u pružanju zaštite ženama i devojčicama u različitim aspektima njihovog života, uključujući zdravstvenu zaštitu, finansijsku sigurnost i zaštitu od nasilja. Kao konkretan primer, mikroosiguranje može igrati ključnu ulogu u smanjenju ekonomskih gubitaka za žene, naročito s obzirom na podatak da su žene tokom 2020. godine činile gotovo 45% ukupnog gubitka zaposlenosti.²⁸ Obezbeđujući finansijsku sigurnost u slučaju bolesti ili smrti bračnog partnera, ta vrsta osiguranja pruža ženama veću ekonomsku stabilnost.

Oснаživanje industrije, inovacija i infrastrukture ključno je za postizanje SDG 9: Industrija, inovacije i infrastruktura. U tom kontekstu, osiguranje može dati značajan doprinos kroz sve tri dimenzije održivosti – ekonomsku, socijalnu i ekološku. Ta delatnost se naročito ističe svojom sposobnošću da preuzme rizike i upravlja rizicima koji prate infrastrukturne projekte, omogućavajući investitorima i preduzećima da smanje potencijalne gubitke i obezbede finansijsku zaštitu u slučaju štete ili neplaniranih događaja.

Poslednji cilj u ovom delu je SDG 17: Partnerstvom do ciljeva, koji se fokusira na jačanje globalnih partnerstava za održivi razvoj. Taj cilj podrazumeva unapređenje međunarodne saradnje i pružanje podrške zemljama u razvoju u ostvarivanju svih

²⁷ 8.10 – Ojačati kapacitet domaćih finansijskih institucija kako bi se podstakao i proširio pristup banкарstvu, osiguranju i finansijskim uslugama za sve. United Nations. (n.d.-a). *Goal 8: Promote inclusive and sustainable economic growth, employment and decent work for all*. Preuzeto 20. maja 2023, sa <https://unric.org/en/sdg-8/>.

²⁸ United Nations. (2022). *The Sustainable Development Goals Report 2022*.

ciljeva održivosti. Osiguranje, sarađujući s međunarodnim organizacijama, vladama i nevladinim sektorom, može doprineti SDG 17 na više načina. Na primer, trgovinsko kreditno osiguranje omogućava veći protok kapitala i robe, dok osiguravajuće kuće pomažu u privlačenju investicija u ekonomije s niskim i srednjim prihodima, ublažavajući rizike kao što su politička nestabilnost i prirodne katastrofe.²⁹ Ti mehanizmi omogućavaju da veći deo investicija povezanih sa SDG-om bude usmeren ka najmanje razvijenim zemljama, pružajući tako značajan ekonomski doprinos SDG 17.

3. Uloga osiguranja u ostvarivanju ekološki održivog razvoja

Ekološka održivost je ključna za budućnost planete, pogotovo u svetlu ubrzane klimatske krize. Međunarodni panel o klimatskim promenama (IPCC) upozorava da trenutni naponi nisu dovoljni za suzbijanje klimatskih promena.³⁰

Delatnost osiguranja, koja upravlja sa 44 biliona USD globalne imovine,³¹ igra bitnu ulogu u tranziciji ka niskougljeničnoj ekonomiji. Ta delatnost ne samo da pomaže u razumevanju klimatskih promena već i podstiče dekarbonizaciju kroz svoje investicione strategije.

Ujedinjene nacije razvile su „Načela za održivo osiguranje“ (engl. *Principles for Sustainable Insurance – PSI*), koja je do sada potpisalo 150 osiguravača.³² Iako to predstavlja značajan napredak, još uvek postoji prostor za rast i inovacije, naročito stoga što samo jedna trećina globalnih premija dolazi od potpisnika PSI. Kroz inicijative kao što su PSI i Net-Zero Insurance Alliance,³³ kao i primenom koncepta zelenog osiguranja, osiguravajuće kuće postaju ključni akteri u ostvarivanju globalnih Ciljeva održivog razvoja. Dalje u tekstu ovog poglavlja predložen je specifičan doprinos osiguranja u ostvarenju različitih Ciljeva održivog razvoja, s posebnim osvrtom na ekološku dimenziju.

SDG 13: Akcija za klimu otvara prostor za značajan ekološki doprinos osiguravajućeg sektora. Taj sektor može kreirati inovativne usluge poput osiguranja useva i osiguranja od prirodnih katastrofa, koji ne samo da smanjuju ekonomske gubitke, već i podstiču održivo upravljanje resursima. Dodatno, sektor može finansijski podržati tranziciju ka niskougljeničnoj ekonomiji, sa potrebom za godišnjim investicijama

²⁹ Holliday, S., Remizova, I., & Stewart, F. (2021); Access to Insurance Initiative. (2023). *SDG 17: Partnerships for the Goals*. <https://a2ii.org/en/sdg-17>.

³⁰ IPCC. (2023). *IPCC Sixth Assessment Report. Climate Change 2023 (AR6)*. Preuzeto sa <https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/>.

³¹ International Association of Insurance Supervisors (IAIS). (2022). *2022 Global Insurance Market Report*. Preuzeto sa www.iaisweb.org.

³² UNEP Finance Initiative. (n.d.). *Signatory Companies – Principles for Sustainable Insurance*. Preuzeto 20. maja 2023. sa <https://www.unepfi.org/insurance/insurance/signatory-companies/>.

³³ UNEP Finance Initiative. (2022). *Insuring the net-zero transition: Evolving thinking and practices. A white paper produced by the Net-Zero Insurance Alliance convened by UN Environment Programme's Principles for Sustainable Insurance Initiative*. United Nations Environment Programme Finance Initiative.

između 1,6 i 3,8 biliona USD do 2050.³⁴ godine. Primeri kao što je parametarsko osiguranje koralnih grebena u Meksiku³⁵ i „Africa Risk View“³⁶ za upravljanje rizicima od suše, ilustruju kako osiguranje može efikasno upravljati klimatskim rizicima.

Iako 74% svetske populacije ima pristup čistoj vodi, još uvek dve milijarde ljudi nema pristup sigurnim izvorima.³⁷ To proizvodi ozbiljne posledice na javno zdravlje i ekonomski razvoj, i direktno se odnosi na SDG 7: Čista voda i sanitarni uslovi. U navedenom kontekstu, sektor osiguranja može imati indirektan, ali značajan doprinos. Kroz inovativne proizvode, osiguranje može podržati projekte za unapređenje vodosnabdevanja i sanitacije, kao i održive metode navodnjavanja. Na primer, osiguranje zasnovano na indeksu hidrološke suše u Španiji³⁸ i federalno pokriće osiguranja useva za održive metode navodnjavanja pirinča u SAD³⁹ ilustruju kako osiguranje može upravljati rizicima povezanim s vodenim resursima. Ti modeli ne samo da podstiču investicije u sektor vode već i promovišu održive prakse.

U okviru SDG 12: Odgovorna potrošnja i proizvodnja, naglašava se važnost odgovornog postupanja s resursima i proizvodima. Iako veza između osiguranja i pomenutog cilja može delovati nejasno, postoji mnoštvo načina na koje ovaj sektor može ostvariti značajan uticaj. Konkretno, osiguravajuće usluge mogu poslužiti kao snažni stimulansi za promociju ekološki odgovornih praksi. Na primer, osiguranje koje pokriva troškove recikliranja elektronskog otpada ili sanacije zagađenih područja može motivisati kompanije da odgovorno postupaju s otpadom. Dodatno, razvijanjem specijalizovanih osiguravajućih usluga za investitore i preduzeća koja se bave obnovljivim izvorima energije, sektor osiguranja može dodatno podsticati održive inicijative. Primer za to je kompanija „Chubb“, koja nudi osiguravajuće usluge kompanijama koje se bave upravljanjem elektronskim otpadom, pružajući pokriće za potencijalne gubitke povezane s njegovim nepravilnim odlaganjem.⁴⁰

SDG 15: Život na zemlji poziva na zaštitu života na kopnu i bori se protiv ozbiljnog problema deforestacije. Osiguranje može igrati značajnu ulogu u tom kontekstu, pogotovo u smanjenju rizika od prirodnih katastrofa i negativnih uticaja na okolinu. Na primer, osiguravači mogu motivisati poljoprivrednike da usvoje održive

³⁴ United Nations. (2022). *The Sustainable Development Goals Report 2022*.

³⁵ The Nature Conservancy & Willis Towers Watson. (2021). *Wildfire Resilience Insurance: Quantifying the Risk Reduction of Ecological Forestry with Insurance*. Preuzeto sa: <https://www.nature.org/content/dam/tnc/nature/en/documents/FINALwildfire-resilience-insurance-6.27.21.pdf>.

³⁶ ARC. (2016). *Risk Models. Drought*. Preuzeto sa <https://www.arc.int/drought>.

³⁷ United Nations. (2022). *The Sustainable Development Goals Report 2022*.

³⁸ Guerrero-Baena, M.D., & Gómez-Limón, J.A. (2019). Insuring water supply in irrigated agriculture: A proposal for hydrological drought index-based insurance in Spain. *Water*, 11(4), 686. <https://doi.org/10.3390/w11040686>.

³⁹ Smith, R. (2019). *Newly approved rice irrigation practices aid sustainability*. Farm Progress. Preuzeto sa <https://www.farmprogress.com/rice/newly-approved-rice-irrigation-practices-aid-sustainability>.

⁴⁰ Chubb. (2016). *Electronic Waste: Managing the Environmental and Regulatory Challenges*. Preuzeto sa <https://resource-recycling.com/e-scrap/wp-content/uploads/sites/2/2016/06/chubb-e-waste-wp.pdf>.

prakse nudeći odgovarajuće polise. To može biti efikasan način za usporavanje i preokretanje tendencije deforestacije. Dodatno, osiguranje može podstaći održive šumarske prakse i smanjiti rizik od šumskih požara, kao što pokazuje studija *Nature Conservancy* i *Willis Towers Watson*.⁴¹

SDG 7: Dostupna i obnovljiva energija odnosi se na obezbeđivanje pristupa čistoj i pristupačnoj energiji, što predstavlja ključni preduslov za razvoj poljoprivrede, poslovanja, komunikacija, obrazovanja, zdravstvene zaštite i saobraćaja.⁴² Uloga osiguravajuće delatnosti u kontekstu postizanja tog cilja mogla bi uključivati ulaganja u projekte obnovljive energije, kao što su solarni parkovi, vetroparkovi i hidroelektrane. Dinamičan rast sektora obnovljive energije u Indiji služi kao primer. Kako se taj sektor širi, povećava se potreba za adekvatnim osiguranjem koje će ublažiti različite potencijalne rizike povezane s razvojem i eksploatacijom obnovljivih izvora energije. Predviđanja pokazuju da će osiguranje obnovljive energije porasti 15–20% u 2023. godini.⁴³ Pored toga, osiguravači mogu ponuditi osiguranje za infrastrukturu obnovljivih izvora energije, čime bi se redukovao rizik za investitore i olakšalo finansiranje takvih projekata. Kompanije poput „Allianz“-a nude specijalizovane politike osiguranja za projekte obnovljive energije, pokrivajući rizike poput tehničkih nedostataka, problema s dostavom i prekidima projekata.⁴⁴

Očuvanje okeana i mora ključno je za ljudsku egzistenciju, što je prepoznato u SDG 14: Život pod vodom. Mora i okeani pokrivaju 70% planete i obezbeđuju hranu, energiju i vodu. Istovremeno, okean upija oko četvrtine godišnjih emisija ugljen-dioksida (CO₂) u svetu, čime ublažava klimatske promene i njihove posledice.⁴⁵

Osiguravajuće kuće igraju raznovrsnu ulogu u postizanju tog cilja, kako direktno tako i indirektno. One mogu podstaći održive prakse u sektorima poput ribarstva, nuditi pokriće za štetu uzrokovanu zagađenjem i finansijski podržavati zaštitu morskih eko-sistema. Primeri uključuju *Caribbean Oceans and Aquaculture Sustainability Facility (COAST)*⁴⁶ za održivo ribarstvo i osiguranje „Vessel Pollution Liability“⁴⁷

⁴¹ The Nature Conservancy & Willis Towers Watson. (2021).

⁴² United Nations. (n.d.-b). *Goal 7: Ensure access to affordable, reliable, sustainable, and modern energy for all*. Preuzeto 21. maja 2023, sa <https://unric.org/en/sdg-7/>.

⁴³ ETEnergyWorld. (2023). *Why insurance in renewable energy sector will see a massive uptick in 2023*. Preuzeto sa <https://energy.economicstimes.indiatimes.com/news/renewable/why-insurance-in-renewable-energy-sector-will-see-a-massive-uptick-in-2023/99081037>.

⁴⁴ Allianz. (2014). *Allianz offers customers an increasing number of green solutions*. Preuzeto sa https://www.allianz.com/content/dam/onemarketing/azcom/Allianz_com/responsibility/documents/2014_GreenSolutions_factsheet.pdf.

⁴⁵ United Nations. (n.d.-c). *Goal 14: Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development*. Preuzeto 21. maja 2023, sa <https://unric.org/en/sdg-14/>.

⁴⁶ World Bank. (2019). *Innovative fisheries insurance benefits Caribbean fisherfolk*. Preuzeto sa <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2019/09/20/innovative-fisheries-insurance-benefits-caribbean-fisherfolk>.

⁴⁷ Great American Insurance Group. (n.d.). *Pollution coverage*. Preuzeto sa <https://www.greatamericaninsurancegroup.com/about-us/business-operations/product/ocean-marine/pollution-coverage>.

za čišćenje zagađenja. Takođe, osnovano je i prvo osiguranje prirodnih resursa na svetu koje štiti koralne grebene u Meksiku.⁴⁸

SDG 1: Svet bez siromaštva stavlja naglasak na iskorenjivanje siromaštva, što je centralni cilj Agende za održivi razvoj. Osiguranje, kao jedan od mehanizama socijalne zaštite, može doprineti postizanju tog cilja i na ekološkom planu. To uključuje podsticanje preventivnih mera, ulaganje u jačanje otpornosti na klimatske promene i pružanje zaštite od potencijalnih finansijskih gubitaka uzrokovanih ekstremnim vremenskim događajima. Pružajući finansijsku sigurnost protiv ekstremnih vremenskih uslova, osiguranje otvara mogućnosti za smanjenje siromaštva i prilagođavanje klimatskim promenama u zemljama u razvoju.⁴⁹ Kroz specifične mehanizme kao što su indeksno osiguranje od poplava, testirano u Indiji, osiguranje može pružiti finansijsku zaštitu i smanjiti rizik od siromaštva uzrokovanog klimatskim promenama. Pokazalo se da bi širenje takvih šema osiguranja moglo pomoći u jačanju poljoprivrednih sredstava za život, smanjenju troškova vlada nakon katastrofa te doprineti smanjenju siromaštva, postizanju rodne ravnopravnosti i zaštiti sigurnosti hrane.⁵⁰

Osiguranje poseduje potencijal da iz ekološkog aspekta indirektno doprinese i postizanju SDG 3: Dobro zdravlje, koji se fokusira na promociju zdravog života i dobrobiti za sve uzraste. S jedne strane, osiguravajuće kuće mogu investirati u zelene i održive projekte koji poboljšavaju kvalitet vazduha, vode i zemljišta, smanjujući time izloženost ljudi zagađenju i klimatskim promenama.⁵¹ S druge strane, investicije u održive tehnologije kao što su telemedicina i digitalna zdravstvena tehnologija mogu smanjiti ekološki uticaj tradicionalnih modela zdravstvene zaštite.

Osiguranje može igrati ključnu ulogu u upravljanju klimatskim rizicima i oporavku zajednica nakon ekstremnih vremenskih događaja. Na primer, kroz investicije u bolje sanitarne uslove i klimatsku otpornost, osiguranje može smanjiti incidenciju bolesti kao što je malarija, koja je u 2020. godini odnela 627.000 života.⁵² Takođe, osiguranje može pomoći u održavanju zdravstvenih sistema, naročito tokom kriza poput pandemije kovida 19, koja je dodatno pogoršala situaciju sa malarijom.

Ciljevi SDG 9: Industrija, inovacije i infrastruktura i SDG 11: Održivi gradovi i zajednice, zahtevaju otpornije i održivije infrastrukture, kao i smanjenje negativnog

⁴⁸ The Nature Conservancy & Willis Towers Watson. (2021).

⁴⁹ Linnerooth-Bayer, J., Surminski, S., Bouwer, L.M., Noy, I., Mechler, R. (2019). Insurance as a Response to Loss and Damage?. In: Mechler, R., Bouwer, L., Schinko, T., Surminski, S., Linnerooth-Bayer, J. (Eds.), *Loss and Damage from Climate Change* (pp. 287-314). Climate Risk Management, Policy and Governance. Springer.

⁵⁰ Amarnath, G. (2021). *How a new framework can provide flood insurance guidance to millions of farmers*. PreventionWeb. <https://www.preventionweb.net/news/how-new-framework-can-provide-flood-insurance-guidance-millions-farmers>.

⁵¹ Holliday, S., Remizova, I., & Stewart, F. (2021). *The Insurance Sector's Contribution to the Sustainable Development Goals (SDGs)*. World Bank Group. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/560821632197166715/pdf/The-Insurance-Sector-s-Contribution-to-the-Sustainable-Development-Goals-SDGs.pdf>.

⁵² United Nations. (2022). *The Sustainable Development Goals Report 2022*.

uticaja na životnu sredinu, tako da u mnogim aspektima ekološki doprinos osiguranja njihovom postizanju može biti sličan. U oba slučaja, osiguravajuće kuće mogu podržati ekološke inicijative putem zelenih osiguranja, pružanja pokrivanja za projekte obnovljive energije, energetske efikasnosti i zelene gradnje, kao i promovisanjem otpornosti na klimatske promene.

Iako su sličnosti između doprinosa osiguranja ekološkoj dimenziji SDG 9 i SDG 11 očigledne, razlike u fokusu omogućavaju osiguravajućim kućama da prilagode svoje proizvode i usluge specifičnim potrebama za ove ciljeve. Na primer, u slučaju doprinosa SDG 9, to bi moglo biti osiguranje namenjeno proizvođačima čistih tehnologija, kao što su proizvođači solarnih panela i vetroturbina, kako bi se podstakao razvoj održivih tehnologija i smanjio uticaj industrije na životnu sredinu. U kontekstu SDG 11, osiguranje može pružiti ekološki doprinos kroz osiguravajuće pakete usmerene na finansiranje i očuvanje ekološki prihvatljivih sistema javnog prevoza, kao što su električni autobusi, tramvaji ili vozovi. To ne samo da efikasno smanjuje zagađenje vazduha i emisiju ugljen-dioksida u urbanim sredinama, već i doprinosi stvaranju održivih urbanih zajednica.

Primer projekta koji demonstrira kako osiguranje može doprineti postizanju cilja SDG 9 jeste projekat *Prins Hendrik Zanddijk (PHZD)* u Holandiji. Osiguranje je ovde igralo ključnu ulogu, ne samo kao mehanizam za nadoknadu troškova i rizika, već i kao podsticaj za investicije i promociju prirodnih rešenja. Projekat je imao značajan ekonomski doprinos, stvarajući dodatnih 0,4–1,07 miliona evra godišnje kroz eko-sistemske usluge.⁵³ Osiguranje masivnog drveta, koje nudi kompanija „Zürich North America“,⁵⁴ primer je zelenog osiguranja koje u isto vreme doprinosi SDG 9 i SDG 11, iz ekološkog aspekta. Kroz promociju održivih građevinskih materijala, osiguranje može doprineti izgradnji gradova koji su otporni na klimatske promene i koji minimiziraju svoj ekološki otisak.

4. Uticaj osiguranja na socijalnu dimenziju održivog razvoja

Socijalna dimenzija održivog razvoja obuhvata uticaj poslovanja na ljude i zajednice, uključujući radne uslove, ljudska prava i zdravlje.⁵⁵ Iako se često stavlja u drugi plan u odnosu na ekonomske i ekološke aspekte, ima ključnu ulogu u celokupnoj održivosti. Osiguravajuća delatnost, sa godišnjim premijama od skoro sedam

⁵³ IADC, CEDA, & Vital Ports. (2021). Financing sustainable marine and freshwater infrastructure: A joint study to explore private financing of green coastal, river and port projects. <https://www.financing-smafi.org/wp-content/uploads/2021/09/financing-sustainable-marine-and-freshwater-infrastructure.pdf>.

⁵⁴ Zurich North America. (2021). Mass timber is taking root in commercial construction. <https://www.zurichna.com/knowledge/articles/2021/10/mass-timber-is-taking-root-in-commercial-construction>.

⁵⁵ OECD. (2022). *Measuring the social performance of firms through the lens of the OECD well-being framework*. <https://www.oecd.org/wise/Measuring-the-Social-Performance-of-Firms-through-the-Lens-of-the-OECD-Well-being-Framework-Policy-Brief-February-2022.pdf>.

biliona dolara,⁵⁶ ima veliki potencijal da doprinese globalnoj socijalnoj održivosti, prevazilazeći svoju osnovnu funkciju zaštite od finansijskih gubitaka. U nastavku rada predstavljena je analiza kako osiguranje iz socijalnog aspekta doprinosi konkretnim Ciljevima održivog razvoja.

U okviru SDG 1: Svet bez siromaštva, siromaštvo je uočeno kao višedimenzionalni problem čijem rešavanju osiguranje može doprineti pružanjem finansijske stabilnosti u kritičnim trenucima. Osim što ublažava finansijske posledice nesreća ili bolesti, osiguranje pomaže u jačanju otpornosti zajednica i pruža pristup esencijalnim uslugama kao što su zdravstvena zaštita i obrazovanje. Na primer, kalifornijski program *Medi-Cal* smanjio je stope siromaštva i omogućio zdravstvenu zaštitu za one sa nižim prihodima.⁵⁷ U Kini, pilot projekti u Yunnanu i Hebeiu pokazali su kako osiguranje može biti efikasno sredstvo za upravljanje rizikom od siromaštva, pogotovo u kontekstu bolesti i prirodnih katastrofa.⁵⁸

Osiguranje može imati bitnu socijalnu ulogu i u postizanju SDG 3: Dobro zdravlje, koji se fokusira na zdrav život i dobrobit za sve. Pored finansijske zaštite, osiguranje promovise socijalnu inkluzivnost i jednakost pružanjem pristupa zdravstvenim uslugama, pogotovo za ranjive grupe.⁵⁹ Na primer, kroz partnerstvo s vladama i nevladinim organizacijama može se unaprediti program vakcinacije i zdravstvena zaštita za majke i novorođenčad. Osiguranje ne samo da služi kao finansijska potpora, već i jača socijalne i zdravstvene sisteme.

Osiguranje ima izrazito značajnu socijalnu komponentu koja direktno doprinosi postizanju SDG 8: Dostojanstven rad i ekonomski rast. Socijalni doprinos osiguranja manifestuje se kroz njegovu sposobnost da poveća socijalnu sigurnost, smanji siromaštvo i nejednakost, te da promovise dostojanstven rad za sve.

Na nivou preduzeća, osiguranje pomaže u očuvanju radnih mesta i zarada, čime se dodatno štite radnici i njihove porodice. Osiguranje takođe promovise inkluzivnost i ravnopravnost na radnom mestu, pružajući svim radnicima, bez obzira na njihov socijalni status, pristup osiguravajućim uslugama. Naročito značajni su programi mikroosiguranja koji se efikasno koriste u borbi protiv dečjeg rada, kao

⁵⁶ Swiss Re Institute. (2022). *World insurance: Inflation risks front and centre* (sigma 4/2022). Swiss Re. <https://www.swissre.com/dam/jcr:4500fe30-7d7b-4bc7-b217-085d7d87a35b/swiss-re-institute-sigma-4-2022.pdf>.

⁵⁷ Danielson, C., Malagon, P., & McConville, S. (2023). *The Impact of Health Insurance on Poverty in California*. Public Policy Institute of California. <https://www.ppic.org/publication/the-impact-of-health-insurance-on-poverty-in-california/>.

⁵⁸ Swiss Re Institute. (2018). *Insurance in poverty reduction: a case from China*. <https://www.swissre.com/institute/research/topics-and-risk-dialogues/society-and-politics/insurance-in-poverty-reduction-a-case-from-china.html>.

⁵⁹ Yokobori, Y., Kiyohara, H., Mulati, N., Lwin, K. S., Bao, T. Q. Q., Aung, M. N., Yuasa, M., & Fujita, M. (2023). Roles of Social Protection to Promote Health Service Coverage among Vulnerable People toward Achieving Universal Health Coverage: A Literature Review of International Organizations. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(9), 5754. <https://doi.org/10.3390/ijerph20095754>.

što je ilustrovano studijama iz Pakistana.⁶⁰ Ti programi pružaju finansijsku zaštitu porodicama u slučajevima ekonomskih šokova, smanjujući potrebu za angažovanjem dece u radu.

U vreme kada se suočavamo s rastućim ekonomskim i socijalnim nejednakostima, klimatskim promenama, migracijama i rodnom diskriminacijom, uloga osiguranja u pružanju socijalne zaštite postaje sve značajnija. Doprinos osiguranja smanjenju socijalnih nejednakosti i postizanju SDG 10: Smanjenje nejednakosti može se sagledati kroz tri ključne oblasti. Prva je unapređenje pristupačnosti osiguranja, pogotovo za osobe s niskim dohotkom, čime se smanjuje rizik od socijalne isključenosti. Druga oblast uključuje inovacije kao što su mikroosiguranje i osiguranje od klimatskih rizika, koje jačaju socijalnu koheziju i omogućavaju efkasniju adaptaciju na različite vrste šokova. Na primer, *World Food Programme (WFP)* koristi osiguravajuća rešenja za bolju pripremu i oporavak od klimatskih šokova na različitim nivoima.⁶¹ Treća oblast odnosi se na socijalno odgovorno poslovanje, gde osiguravajuće kuće usvajaju ESG kriterijume kako bi podstakle inkluzivnost i smanjile nejednakost.⁶² Na taj način, ne samo da se pruža direktna socijalna vrednost, već se i podstiče aktivno uključivanje svih grupa u društvene i ekonomske aktivnosti.

Socijalni doprinos osiguranja u postizanju SDG 11: Održivi gradovi i zajednice takođe je sve izraženiji, naročito u uslovima rastuće urbanizacije, klimatskih promena i socijalnih nejednakosti. U kontekstu urbanizacije i klimatskih promena, zdravstveno osiguranje može ublažiti rizike od zagađenja vazduha, pružajući finansijsku podršku za lečenje i preventivu.⁶³ Inovacije kao što su telematski programi u vozilima smanjuju broj saobraćajnih nesreća i zagađenje,⁶⁴ dok mikroosiguranje i osiguranje nekretnina pružaju finansijsku stabilnost siromašnim domaćinstvima. Dodatno, ulaganje u infrastrukturne projekte ističe ulogu osiguranja u izgradnji održivijih urbanih sredina, naročito u zajednicama s niskim i umerenim prihodima.

U kontekstu SDG 5: Rodna ravnopravnost, osiguranje ima sveprisutnu ulogu u osnaživanju žena i promociji rodne ravnopravnosti na globalnom nivou. Kroz inovativne usluge kao što su mikroosiguranje i osiguranje reproduktivnog

⁶⁰ Landmann, A., & Frölich, M. (2013). Can Microinsurance Help Prevent Child Labor? An Impact Evaluation from Pakistan. *Political Economy - Development: International Development Efforts & Strategies eJournal*.

⁶¹ World Food Programme. (2021). Sovereign Climate Risk Financing and Insurance: Protecting vulnerable people and communities with pre-arranged funding for rapid responses. <https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000132157/download/>.

⁶² The Geneva Association. (2022). *The role of insurance in promoting social sustainability*. https://www.genevaassociation.org/sites/default/files/2022-11/social_sustainability_report.pdf.

⁶³ Chen, S., & He, L. (2021). Air Pollution and Medical Insurance: From a Health-Based Perspective. *Sustainability*, 13(23), 13157. <https://doi.org/10.3390/su132313157>.

⁶⁴ Stevenson, M., Harris, A., Mortimer, D., Wijnands, J. S., Tapp, A., Peppard, F., & Buckis, S. (2018). The effects of feedback and incentive-based insurance on driving behaviours: study approach and protocols. *Injury Prevention*, 24(1), 89–93. <https://doi.org/10.1136/injuryprev-2016-042280>.

zdravlja,⁶⁵ delatnost osiguranja direktno se bori protiv rodne nejednakosti. Te usluge ne samo da pružaju finansijsku podršku i zaštitu, već i omogućavaju ženama da preuzmu kontrolu nad svojim životima i zdravljem. Partnerstva sa organizacijama kao što su ILO i IFC ciljaju na smanjenje „rodnog zaštitnog jaza“⁶⁶ i povećanje rodne inkluzivnosti, što je bilo naročito važno tokom pandemije kovida 19. Osiguranje od nasilja u porodici pruža esencijalnu podršku žrtvama, pomažući im da prekinu ciklus zlostavljanja.⁶⁷ Te inicijative ne samo da smanjuju ekonomsku ranjivost žena, već i doprinose izgradnji inkluzivnijih društava.

Kada je reč o SDG 9: Industrija, inovacije i infrastruktura, koji fokus stavlja na otpornu infrastrukturu, održivu industrijsku proizvodnju i inovacije, osiguranje može odigrati značajnu ulogu. Ta uloga se ne odnosi samo na ekonomsku i ekološku podršku, već i na socijalne aspekte tog cilja. Socijalni doprinos osiguranja u održivom razvoju može se manifestovati na različite načine, počevši od zaštite radnih mesta u industriji do olakšanja ekspanzije informaciono-komunikacione infrastrukture. U industrijskom sektoru, osiguravajući paketi mogu pružiti finansijsku stabilnost radnicima, pogotovo u zemljama u razvoju, čime se ublažavaju socijalne tenzije i doprinosi socijalnom blagostanju. Kada je reč o informaciono-komunikacionoj infrastrukturi, osiguranje može minimizirati finansijske rizike vezane za razvoj i širenje mreže, što je od suštinskog značaja u manje razvijenim zemljama. Takođe, osiguranje pruža zaštitu od sajber napada, podstičući dalju upotrebu digitalnih resursa.

Osiguranje takođe može pružiti značajan indirektni socijalni doprinos postizanju SDG 4: Kvalitetno obrazovanje. Kroz različite polise, osiguranje pruža finansijsku stabilnost koja omogućava kontinuirano obrazovanje, naročito u siromašnim i ranjivim zajednicama. Na primer, životno osiguranje i specijalizovani planovi osiguranja mogu održavati stabilan novčani tok za porodice, obezbeđujući da obrazovanje dece ne bude ugroženo u kriznim situacijama. Neke usluge čak nude dodatne komponente štednje za obrazovanje, prepoznajući potrebe niskoprihodnih populacija.⁶⁸ Osim toga, osiguranje može igrati ulogu u zaštiti obrazovne infrastrukture, od školskih zgrada do digitalnih resursa, čime se omogućava brži oporavak od nepredviđenih događaja i očuvanje integriteta obrazovnih sistema.

⁶⁵ World Health Organization. (2020). *Universal health coverage for sexual and reproductive health: Evidence brief*. <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-SRH-20.1>.

⁶⁶ International Labour Organization. (2022). *Targeting women in insurance*. https://www.ilo.org/empent/areas/social-finance/WCMS_775545/lang-en/index.htm.

⁶⁷ Health Care Insider (2021). *What Are Domestic Violence and Health Insurance Protections?* <https://health-careinsider.com/qle-domestic-violence-abuse-172654>.

⁶⁸ GIZ. (2017). *Inclusive Insurance and the Sustainable Development Goals*. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.

II. Zaključak

U svetlu globalnih izazova koji oblikuju sadašnjost i budućnost, u ovom radu je istražena uloga osiguranja kao značajnog faktora u postizanju Ciljeva održivog razvoja. Kroz komparativnu analizu na uzorku od 80 zemalja, utvrđena je pozitivna korelacija između razvijenosti tržišta osiguranja i efikasnosti u ostvarivanju SDG, čime se osiguranje ističe kao potencijalni katalizator održivih inicijativa na globalnom nivou.

Osiguranje se pokazuje kao multifunkcionalni mehanizam koji doprinosi ekonomskoj stabilnosti, ekološkoj održivosti i socijalnoj inkluziji. U ekonomskom kontekstu, osiguranje promovise efikasnu raspodelu resursa i dugoročan rast, dok iz ekološkog aspekta podstiče tranziciju ka održivim energetske rešenjima i upravljanje klimatskim rizicima. Sa socijalne strane, osiguranje prevazilazi svoju tradicionalnu ulogu i postaje instrument za promociju finansijske otpornosti i socijalne pravde. U tom smislu, osiguranje ne samo da ima kapacitet da odgovori na trenutne izazove, već i da oblikuje održivije i inkluzivnije društvo za buduće generacije. Dalja istraživanja i razvoj institucionalne infrastrukture mogli bi dodatno osnažiti tu ulogu osiguranja u ostvarivanju globalnih Ciljeva održivog razvoja.

Literatura

- Access to Insurance Initiative. (2023). *SDG 17: Partnerships for the Goals*. <https://a2ii.org/en/sdg-17>.
- Allianz. (2014). *Allianz offers customers an increasing number of green solutions*. Preuzeto sa https://www.allianz.com/content/dam/onemarketing/azcom/Allianz_com/responsibility/documents/2014_GreenSolutions_factsheet.pdf.
- Allianz. (2019). *Review of our contribution to the SDGs*. https://www.allianz.com/content/dam/onemarketing/azcom/Allianz_com/responsibility/documents/Allianz_SDG_Report.pdf.
- Amarnath, G. (2021). *How a new framework can provide flood insurance guidance to millions of farmers*. PreventionWeb. <https://www.preventionweb.net/news/how-new-framework-can-provide-flood-insurance-guidance-millions-farmers>.
- ARC. (2016). *Risk Models. Drought*. Preuzeto sa <https://www.arc.int/drought>.
- Bielza, M., Stroblmair, J., Gallego, J., Conte, C. G., Dittmann, C. (2007). *Agricultural risk management in Europe*. *AgEcon Search*, 1-61. <https://ageconsearch.umn.edu/record/9252/>.
- Cambridge Institute for Sustainability Leadership (CISL) (2019). *Mutual microinsurance and the Sustainable Development Goals: An impact assessment following Typhoon Haiyan*. Cambridge, UK: Cambridge Institute for Sustainability Leadership.

- Chen, S., & He, L. (2021). Air Pollution and Medical Insurance: From a Health-Based Perspective. *Sustainability*, 13(23), 13157. <https://doi.org/10.3390/su132313157>.
- Chubb. (2016). *Electronic Waste: Managing the Environmental and Regulatory Challenges*. Preuzeto sa <https://resource-recycling.com/e-scrap/wp-content/uploads/sites/2/2016/06/chubb-e-waste-wp.pdf>.
- Churchill, C., & Matul, M. (2012). *Protecting the poor: A microinsurance compendium* (Vol. 2). International Labour Organization.
- Danielson, C., Malagon, P., & McConville, S. (2023). *The Impact of Health Insurance on Poverty in California*. Public Policy Institute of California. <https://www.ppic.org/publication/the-impact-of-health-insurance-on-poverty-in-california/>.
- ETEnergyWorld. (2023). *Why insurance in renewable energy sector will see a massive uptick in 2023*. Preuzeto sa <https://energy.economicstimes.indiatimes.com/news/renewable/why-insurance-in-renewable-energy-sector-will-see-a-massive-uptick-in-2023/99081037>.
- FAO, IFAD, UNICEF, WFP, & WHO. (2022). The state of food security and nutrition in the world 2022: Repurposing food and agricultural policies to make healthy diets more affordable. <https://doi.org/10.4060/cc0639en>.
- GFDRR. (2017). What Makes Catastrophe Risk Pool Work. Washington DC: World Bank, GFDRR. <https://www.gfdr.org/en/feature-story/what-makes-catastrophe-risk-pools-work>.
- GIZ. (2017). *Inclusive Insurance and the Sustainable Development Goals*. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.
- Glauber, J. W. (2013). The growth of the federal crop insurance program, 1990–2011. *American Journal of Agricultural Economics*, 95(2), 482–488.
- Golnaraghi, M., Geneva Association Task Force on Climate Change Risk Assessment for the Insurance Industry. (2021). *Climate Change Risk Assessment for the Insurance Industry*. The Geneva Association. https://www.genevaassociation.org/sites/default/files/research-topics-document-type/pdf_public//climate_change_risk_assessment_for_the_insurance_industry.pdf.
- Great American Insurance Group. (n.d.). *Pollution coverage*. Preuzeto sa <https://www.greatamericaninsurancegroup.com/about-us/business-operations/product/ocean-marine/pollution-coverage>.
- Guerrero-Baena, M.D., & Gómez-Limón, J.A. (2019). Insuring water supply in irrigated agriculture: A proposal for hydrological drought index-based insurance in Spain. *Water*, 11(4), 686. <https://doi.org/10.3390/w11040686>.
- Health Care Insider (2021). *What Are Domestic Violence and Health Insurance Protections?* <https://healthcareinsider.com/qlc-domestic-violence-abuse-172654>.

- Hoang-Vu Eozenou, P., Neelsen, S., Florina Pirlea, A. (2023). *Universal Health Coverage as a Sustainable Development Goal*. World Bank. <https://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/stories/universal-health-coverage-as-a-sustainable-development-goal.html>.
- Holliday, S., Remizova, I., & Stewart, F. (2021). *The Insurance Sector's Contribution to the Sustainable Development Goals (SDGs)*. World Bank Group. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/560821632197166715/pdf/The-Insurance-Sector-s-Contribution-to-the-Sustainable-Development-Goals-SDGs.pdf>.
- IADC, CEDA, & Vital Ports. (2021). *Financing sustainable marine and freshwater infrastructure: A joint study to explore private financing of green coastal, river and port projects*. <https://www.financing-smafi.org/wp-content/uploads/2021/09/financing-sustainable-marine-and-freshwater-infrastructure.pdf>.
- IFC. (2018). *Crowding-in capital: how insurance companies can expand access to finance*. *EM Compass*. Note 52. https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/industry_ext_content/ifc_external_corporate_site/financial+institutions/resources/crowding-in+capital+how+insurance+companies+can+expand+access+to+finance.
- International Association of Insurance Supervisors (IAIS). (2022). *2022 Global Insurance Market Report*. Preuzeto sa www.iaisweb.org.
- International Labour Organization. (2022). *Targeting women in insurance*. https://www.ilo.org/empent/areas/social-finance/WCMS_775545/lang-en/index.htm.
- IPCC. (2023). *IPCC Sixth Assessment Report. Climate Change 2023 (AR6)*. Preuzeto sa <https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/>.
- Kalfin, N., Sukono, S., Supian, S., & Mamat, M. (2022). *Insurance as an alternative for sustainable economic recovery after natural disasters: A systematic literature review*. *Sustainability*, 14(7), 4349. <https://doi.org/10.3390/su14074349>.
- Landmann, A., & Frölich, M. (2013). *Can Microinsurance Help Prevent Child Labor? An Impact Evaluation from Pakistan*. *Political Economy - Development: International Development Efforts & Strategies eJournal*.
- Linnerooth-Bayer, J., Surminski, S., Bouwer, L.M., Noy, I., Mechler, R. (2019). *Insurance as a Response to Loss and Damage?*. In: Mechler, R., Bouwer, L., Schinko, T., Surminski, S., Linnerooth-Bayer, J. (Eds.), *Loss and Damage from Climate Change* (pp. 287-314). Climate Risk Management, Policy and Governance. Springer.
- Mills, E. (2004). *Insurance as an adaptation strategy for extreme weather events in developing countries and economies in transition* (Report No. LBNL-52220). Lawrence Berkeley National Laboratory. <https://escholarship.org/uc/item/5609x12n>.

- Möhring, N., Dalhaus, T., Enjolras, G., & Finger, R. (2020). Crop insurance and pesticide use in European agriculture. *Agricultural Systems*, 184, 102902. <https://doi.org/10.1016/j.agsy.2020.102902>.
- OECD. (2022). *Measuring the social performance of firms through the lens of the OECD well-being framework*. <https://www.oecd.org/wise/Measuring-the-Social-Performance-of-Firms-through-the-Lens-of-the-OECD-Well-being-Framework-Policy-Brief-February-2022.pdf>.
- Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., & Fuller, G. (2020). *The Sustainable Development Report 2020*. Cambridge University Press.
- Smith, R. (2019). *Newly approved rice irrigation practices aid sustainability*. Farm Progress. Preuzeto sa <https://www.farmprogress.com/rice/newly-approved-rice-irrigation-practices-aid-sustainability>.
- Stevenson, M., Harris, A., Mortimer, D., Wijnands, J. S., Tapp, A., Peppard, F., & Buckis, S. (2018). The effects of feedback and incentive-based insurance on driving behaviours: study approach and protocols. *Injury Prevention*, 24(1), 89-93. <https://doi.org/10.1136/injuryprev-2016-042280>.
- Swiss Re Institute. (2018). *Insurance in poverty reduction: a case from China*. <https://www.swissre.com/institute/research/topics-and-risk-dialogues/society-and-politics/insurance-in-poverty-reduction-a-case-from-china.html>.
- Swiss Re Institute. (2022). *World insurance: Inflation risks front and centre* (sigma 4/2022). Swiss Re. <https://www.swissre.com/dam/jcr:4500fe30-7d7b-4bc7-b-217-085d7d87a35b/swiss-re-institute-sigma-4-2022.pdf>.
- Swiss Re. (2017). *Insurance: adding value to development in emerging markets*. *Sigma*, 4/2017, Zürich, Swiss Re.
- Tešić, N. (2022). ESG risks in the insurance market. *Development of modern insurance market - constraints and possibilities* (pp. 237-252). Faculty of Economics, University of Belgrade.
- The Geneva Association. (2022). *The role of insurance in promoting social sustainability*. https://www.genevaassociation.org/sites/default/files/2022-11/social_sustainability_report.pdf.
- The Nature Conservancy & Willis Towers Watson. (2021). *Wildfire Resilience Insurance: Quantifying the Risk Reduction of Ecological Forestry with Insurance*. Preuzeto sa: <https://www.nature.org/content/dam/tnc/nature/en/documents/FINALwildfireresilienceinsurance6.27.21.pdf>.
- UNEP Finance Initiative. (2012). *Principles for sustainable insurance*. Preuzeto sa www.unepf.org/psi/the-principles/.
- UNEP Finance Initiative. (2022). *Insuring the net-zero transition: Evolving thinking and practices*. A white paper produced by the Net-Zero Insurance Alliance convened by UN Environment Programme's Principles for

- Sustainable Insurance Initiative. United Nations Environment Programme Finance Initiative.
- UNEP Finance Initiative. (n.d.). Signatory Companies – Principles for Sustainable Insurance. Preuzeto 20. maja 2023. sa <https://www.unepfi.org/insurance/insurance/signatory-companies/>.
 - United Nations Statistics Division. (n.d.). Global indicator framework for the Sustainable Development Goals and targets of the 2030 Agenda for Sustainable Development. United Nations. Preuzeto 18. maja 2023. sa <https://unstats.un.org/sdgs/indicators/indicators-list/>.
 - United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*. United Nations Sustainable Development Summit 2015. New York. <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/summit>.
 - United Nations. (2022). *The Sustainable Development Goals Report 2022*. <https://unstats.un.org/sdgs/report/2022/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2022.pdf>.
 - United Nations. (n.d.-a). *Goal 8: Promote inclusive and sustainable economic growth, employment and decent work for all*. Preuzeto 20. maja 2023, sa <https://unric.org/en/sdg-8/>.
 - United Nations. (n.d.-b). *Goal 7: Ensure access to affordable, reliable, sustainable, and modern energy for all*. Preuzeto 21. maja 2023, sa <https://unric.org/en/sdg-7/>.
 - United Nations. (n.d.-c). *Goal 14: Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development*. Preuzeto 21. maja 2023, sa <https://unric.org/en/sdg-14/>.
 - Von Peter, G., Von Dahlen, S., & Saxena, S. (2012). Unmitigated disasters? New evidence on the macroeconomic cost of natural catastrophes. BIS Working Papers No 394. <https://www.bis.org/publ/work394.pdf>.
 - WCED. (1987). *Report of the World Commission on Environmental and Development: Our Common Future – Brundtland Report*. WCED. <https://www.un-documents.net/our-common-future.pdf>.
 - World Bank Group. (2021). *Developing Insurance Markets. The Insurance Sector's Contribution to the Sustainable Development Goals (SDGs)*. <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-1715-9>.
 - World Bank. (2019). *Innovative fisheries insurance benefits Caribbean fisherfolk*. Preuzeto sa <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2019/09/20/innovative-fisheries-insurance-benefits-caribbean-fisherfolk>.
 - World Bank. (n.d.). *Agriculture*. Preuzeto 15. maja 2023, sa <https://www.worldbank.org/en/topic/agriculture/overview>.
 - World Food Programme. (2021). *Sovereign Climate Risk Financing and Insurance: Protecting vulnerable people and communities with pre-ar-*

ranged funding for rapid responses. <https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000132157/download/>.

- World Health Organization. (2020). *Universal health coverage for sexual and reproductive health: Evidence brief*. <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-SRH-20.1>.
- Yokobori, Y., Kiyohara, H., Mulati, N., Lwin, K. S., Bao, T. Q. Q., Aung, M. N., Yuasa, M., & Fujita, M. (2023). Roles of Social Protection to Promote Health Service Coverage among Vulnerable People toward Achieving Universal Health Coverage: A Literature Review of International Organizations. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(9), 5754. <https://doi.org/10.3390/ijerph20095754>.
- Zurich North America. (2021). Mass timber is taking root in commercial construction. <https://www.zurichna.com/knowledge/articles/2021/10/mass-timber-is-taking-root-in-commercial-construction>.
- <https://stats.oecd.org/>
- <https://www.sdgindex.org/>

Prilog 1. Podaci o stopi penetracije osiguranja i SDG indeksu za 80 zemalja u 2021. godini

Redni broj	Zemlja	Penetracija osiguranja	SDG indeks
1.	Finland	10.3	85.9
2.	Sweden	7.6	85.6
3.	Denmark	11.4	84.9
4.	Germany	6.5	82.5
5.	Belgium	5.8	82.2
6.	Austria	4.6	82.1
7.	Norway	4.9	82.0
8.	France	9.5	81.7
9.	Slovenia	5	81.6
10.	Netherlands	9.1	81.6
11.	Czech Republic	2.9	81.4
12.	Ireland	6.1	81.0
13.	Croatia	2.7	80.4
14.	Poland	2.5	80.2
15.	Switzerland	7.1	80.1
16.	United Kingdom	11.1	80.0
17.	Japan	8.4	79.8

N. Tešić: Osiguranje kao značajan faktor održivog razvoja

Redni broj	Zemlja	Penetracija osiguranja	SDG indeks
18.	Slovak Republic	2.1	79.6
19.	Spain	5.1	79.5
20.	Canada	8.1	79.2
21.	New Zealand	4.8	79.1
22.	Hungary	2.4	78.8
23.	Italy	9.1	78.8
24.	Portugal	5.8	78.6
25.	Korea, Rep.	10.9	78.6
26.	Chile	3.4	77.1
27.	United States	11.7	76.0
28.	Malta	4	75.7
29.	Serbia	1.9	75.6
30.	Australia	4.4	75.6
31.	Ukraine	1	75.5
32.	Greece	2.5	75.4
33.	Israel	4.7	75.0
34.	Romania	1.1	75.0
35.	Uruguay	2.9	74.5
36.	Luxembourg	4.1	74.2
37.	Thailand	5.4	74.2
38.	Bulgaria	2.4	73.8
39.	Russian Federation	1.3	73.8
40.	Costa Rica	2.1	73.6
41.	Vietnam	2.3	72.8
42.	Argentina	2.2	72.8
43.	Ecuador	1.9	72.5
44.	China	3.9	72.1
45.	Kazakhstan	0.9	71.6
46.	Tunisia	2.2	71.4
47.	Brazil	3.9	71.3
48.	Peru	2	71.1
49.	Malaysia	5.3	70.9
50.	Algeria	0.7	70.9
51.	Dominican Republic	1.6	70.8
52.	Colombia	3	70.6
53.	Turkey	1.3	70.4
54.	United Arab Emirates	2.9	70.2

N. Tešić: Osiguranje kao značajan faktor održivog razvoja

Redni broj	Zemlja	Penetracija osiguranja	SDG indeks
55.	Jordan	1.9	70.1
56.	Oman	1.5	70.1
57.	Iran, Islamic Rep.	2.4	70.0
58.	Singapore	9.3	69.9
59.	Mexico	2.5	69.1
60.	Jamaica	5.9	69.0
61.	Egypt, Arab Rep.	0.6	68.6
62.	Sri Lanka	1.3	68.1
63.	Panama	2.5	68.0
64.	El Salvador	2.9	67.9
65.	Lebanon	1	66.8
66.	Qatar	0.9	66.7
67.	Indonesia	1.6	66.3
68.	Saudi Arabia	1.3	66.3
69.	Philippines	2	64.5
70.	South Africa	12.2	63.7
71.	Trinidad and Tobago	6.5	63.5
72.	Bangladesh	0.5	63.5
73.	Kuwait	1.1	62.5
74.	Ghana	1.1	62.5
75.	Namibia	7.1	61.8
76.	Kenya	2.2	60.6
77.	India	4.2	60.1
78.	Guatemala	1.7	59.9
79.	Pakistan	0.7	57.7
80.	Nigeria	0.4	48.9

Izvor: OECD.stat i SDG Index database 2021 (Online database for the Sustainable Development Report 2021).